

KAMU İDARELERİNDE DOĞRUDAN TEMİN YÖNTEMİ

Ramazan ŞENER / rsener@comu.edu.tr

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi / Mali Hizmetler Uzmanı

1.Giriş

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuatı ile Kamu İhale Kurumu tebliğlerine göre doğrudan temin (a-b-c-d) işlemleri ve özellik arz eden durumları bu çalışmada kaleme alınmıştır. Genel Bütçeli Kurumlar, Özel Bütçeli Kurumlar, Belediyeler, Kamu İktisadi Teşekkülleri, Kooperatifler, kısaca 4734 Sayılı Yasa, ilgili Yönetmelikleri ve Kamu İhale Kurumu tebliğlerine göre doğrudan temin yapan tüm kurumlar içindir.

2.Doğrudan Temin Nedir?

4734 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde, doğrudan temin;“Bu Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usul” şeklinde tanımlanmış, 4734 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde 4964 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle de “doğrudan temin” ihale usulleri arasından çıkarılmıştır.

3. Doğrudan Teminle Karşılanabilecek İhtiyaçlar

Doğrudan teminin konusunu oluşturan ihtiyaçlar ile doğrudan temin yöntemine ilişkin olarak Kanunun 22 nci maddesinde; “Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir.

a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.

b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.

c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.

d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin 33.076,- TL (Otuzüçbin yetmişaltı Türk Lirası)¹, diğer idarelerin 11.021,- TL (Onbirbin yirmibir Türk Lirası)² aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar.

e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.

f) Özelliğinden dolayı stoklama imkânı bulunmayan ve acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, tıbbi sarf malzemeleri ile test ve tetkik sarf malzemesi alımları.

g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

---

¹ Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30.01.2009 tarih ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 04.01.2009 – 01.02.2010 dönemini kapsamaktadır.

² Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30.01.2009 tarih ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 04.01.2009 – 01.02.2010 dönemini kapsamaktadır.

h) (Ek: 5020 / 28 md.) 4353 sayılı Kanunun 22 nci ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.” Hükümlerine yer verilmiştir.

Kanunun yukarıya alınan 22 nci madde hükmüne paralel biçimde, Kamu İhale Kurumunca hazırlanan ve 09.01.2009 tarih ve 27105 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin XIX- Doğrudan Temine İlişkin Açıklamalar bendinde de; “Yukarıda belirtilen hükümler uyarınca 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde belirtilen hallerde ihtiyaçların; Kanunun 18 inci maddesinde sayılan ihale usulleri için tespit edilen kurallara uyulmaksızın; ilan yapılmadan, teminat alınmadan, ihale komisyonu kurma ve anılan Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan yeterlik kriterlerini arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak temin edilmesi mümkün bulunmaktadır.

Söz konusu hükümler uyarınca anılan maddede belirtilen nitelikteki ihtiyaçların karşılanmasında kolaylık sağlanması amaçlanmış olmakla birlikte, ihtiyacın niteliğine göre, ilan yapılması, teminat alınması, ihale komisyonu kurulması, isteklilerde belirli yeterlik kriterlerinin aranması ile şartname ve sözleşme düzenlenmesi gibi hususlar idarelerin takdirindedir. Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması idarelerin takdirindedir. Buna karşılık, 22 nci maddenin (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda ise madde metninde belirtildiği üzere sözleşme yapılması zorunludur.

Diğer taraftan 22 nci maddeye göre ihtiyaçların karşılanmasında onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben ihale yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesi zorunludur. İdarelerce gerekli görülmesi halinde, fiyat araştırmaları, ilgili uygulama yönetmeliklerinde yaklaşık maliyetin belirlenmesine ilişkin esas ve usuller çerçevesinde yapılabilir.” Hükümü yer almaktadır.

Kanunun yukarıya alınan madde hükümleri, 4964 sayılı Kanunla getirilen değişikliğin amaç ve gerekçesi, Kamu İhale Genel Tebliğinde yer alan düzenlemeler ile doğrudan teminin mahiyeti birlikte değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşmak mümkündür:

a) Doğrudan temin bir alım yöntemidir, ancak, Kanunun 4 üncü maddesindeki “ihale” tanımına uygun katılıma ve rekabete açık bir ihale usulü değildir.

b) Doğrudan temin bir ihale usulü olmadığı için, Kanunun ihale usulleri için öngördüğü kurallara tabi değildir.

c) Doğrudan teminde Kanunun ihale usulleri için öngördüğü kuralların uygulanma zorunluluğu bulunmamakla birlikte, doğrudan teminin doğasıyla çelişmeyen genel kuralların (temel ilkeler, idarelerce uyulması gereken diğer kurallar gibi) uygulanması gerekmektedir.

d) Doğrudan teminde, ilan yapılmaksızın, teminat alınmaksızın, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebilmesi öngörülmüşse de, idarenin işin niteliğine göre söz konusu işlemleri yapmasında da hukuki bir engel bulunmamaktadır. Örneğin, idare işin niteliğine göre gerekli görüyorsa teminat alabilir, belirlediği yeterlik kriterlerini uygulayabilir.

e) 22 nci maddenin 4964 sayılı Kanunla değişmeden önceki halinde, doğrudan teminin konusunu oluşturan çeşitli durumlar için temin sürecine yönelik farklı yöntemler öngörölmüş olunmasına karşın, yapılan değişlikle bu farklılık ortadan kaldırılmıştır. Getirilen düzenleme ile 22 nci maddenin tüm bentleri için; ilan yapılmaksızın, teminat alınmaksızın, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçların temin edilebilmesi öngörölmüştür.

f) Doğrudan temin konusu yapılabilecek ihtiyaçlar Kanunun 22 nci maddesinde sayılmış olup, sayılanlarla sınırlıdır ve bunların emsal, kıyas gibi yorumlarla genişletilmesi mümkün değildir.

e) Doğrudan teminin konusunu oluşturan ihtiyaçlardan sadece 22 nci maddenin (d) bendi uygulaması parasal limite tabi olup, diğer bentler için parasal bir limit öngörölmemiştir. Söz konusu bentlere ilişkin uygulamada, ihtiyacın niteliği ve mahiyeti doğrudan temin konusunu oluşturuyorsa parasal tutarı gözetilmeksizin bu yöntemle alım yapılabilecektir.

g) İdareler Kanununun 22 nci maddesinin verdiği esneklik içerisinde diğer ihale usulleri için öngörölmüş bulunan şartname ve sözleşme içeriklerinden yararlanarak kendi inisiyatifleri doğrultusunda uygun metinler hazırlayıp uygulayabileceklerdir.

h) Doğrudan temin suretiyle yapılacak alımlarda belge düzeni bakımından uyulması gereken kurallar konusunda, Maliye Bakanlığınca çıkarılan ve genel bütçeli daireler ile özel mevzuatlarındaki hükümler saklı kalmak üzere özel bütçeli idareleri, belediyeleri, il özel idarelerini, döner sermayeleri kapsayan Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliği hükümlerinin de gözetilmesi gerekmektedir. Bu Yönetmeliğe tabi bulunmayan idareler ise kendi harcama mevzuatlarının öngördüğü belgeleri ödeme evrakına eklemek zorundadırlar.

3.1. İhtiyacın Sadece Gerçek veya Tüzel Tek Kişi Tarafından Karşılanması (22/a)

Konuya ilişkin olarak, 09.01.2009 tarih ve 27105 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin Birinci Bölümünün (XIX-B) bendinde aşağıdaki belirlemeler yapılmıştır:

İdareler, 4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesinin (a) bendinin uygulamasında mal ve hizmet alımlarında, 4734 Sayılı Kanununun 22 nci Maddesinin (a), (b), (c) Bentleri Kapsamında Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Formu (KİK026.0/M-H) kullanarak ihtiyacın neden sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğini detaylı olarak yazacak, fiyat araştırması yapacak, ihtiyaç konusu malın veya hizmetin niteliklerini tarif edecek ve bu hususlara ilişkin bütün belgeleri standart forma ekleyeceklerdir. Ayrıca, bir taahhüt kapsamında; taahhüt konusu sözleşme veya şartnamede yer alan hükümler nedeniyle belli bir marka veya modellen malın alınmasının zorunlu olduğu hallerde, 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (a) bendinin uygulanması mümkün bulunmaktadır.

Tebliğ ile 22 nci maddenin (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımlarında kullanılmak üzere bir standart form öngörölmüştür. İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi hususunun ve yapılacak fiyat araştırmasının söz konusu formda yer alan düzenlemeler çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan 2004 Yılı Kamu İhale Genel Tebliğinde 22/a kapsamında yapılacak mal alımları için yed-i vahit belgesi alınması zorunluluğu öngörölmüşken, Kamu İhale Genel Tebliğinde bu tür bir zorunluluktan söz edilmemiştir. İlgili mevzuatına da uygun biçimde yapılan değişiklik uyarınca, 22/a kapsamında yapılacak mal alımlarında artık yed-i vahit belgesi aranmayacak, (KİK026.0/M) no'lu standart forma uygun biçimde tek satıcılık hali idarece gerekelendirilecektir.

3.2. Sadece Gerçek veya Tüzel Tek Kişinin İhtiyaç ile İlgili Özel Bir Hakka Sahip Olması (22/b)

Konuya ilişkin olarak, 09.01.2009 tarih ve 27105 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin Birinci Bölümünün (XIX-C) bendinde aşağıdaki belirlemeler yapılmıştır: “4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (b) bendi sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal v.b. nedenlerle özel bir hakka sahip olmasını ifade etmektedir.

Bu nedenle, ihale konusu mal veya hizmet alımı; bilimsel, teknik, fikri veya sanatsal v.b. nedenlerle ve münhasır hakların korunması nedeniyle sadece belirli bir mal tedarikçisi veya hizmet sunucusu tarafından gerçekleştirilebiliyorsa, ilan yapılmaksızın anılan madde hükmüne göre doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanması mümkün bulunmaktadır. Örneğin idarelerin diğer usullerle temini mümkün olmayan bilimsel yayın, fikir ve sanat eseri, belirli bir akademik kişiden eğitim v.b. mal veya hizmet alımları bu bent kapsamında temin edilebilecektir.

İdareler, 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (b) bendinin uygulamasında, Tek Kaynaktan Temin Edilen İhtiyaçlara İlişkin Standart Form (KİK026.0/M-H) kullanarak ihtiyacın neden sadece özel bir hakka sahip gerçek veya tüzel tek kişiden karşılanabileceğini detaylı olarak yazacak, fiyat araştırması yapacak, ihtiyaç konusu mal veya hizmet alımının niteliklerini tarif edecek ve bu hususlara ilişkin bütün belgeleri standart forma ekleyeceklerdir.”

Tebliğ ile 22 nci maddenin (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımlarında kullanılmak üzere bir standart form öngörülmüştür. Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olduğu hususunun tespiti ve yapılacak fiyat araştırmasının söz konusu formda yer alan düzenlemeler çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekir.

22 nci maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinin tamamı için geçerli olmak üzere, tek kaynaktan temini zorunlu kılan sebeplerin ve bu çerçevede (b) bendi için geçerli olmak üzere özel bir hakkın varlığının gerekçelendirilmesi ve belgelendirilmesi zorunludur.

3.3. Mevcut Mal, Ekipman, Teknoloji veya Hizmetlerle Uyumun ve Standardizasyonun Sağlanması İçin Zorunlu Olan Mal ve Hizmetlerin, İlk Alım Yapılan Gerçek veya Tüzel Kişiden Alınması (22/c)

Konuya ilişkin olarak, 09.01.2009 tarih ve 27105 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin Birinci Bölümünün (XIX-D) bendinde aşağıdaki belirlemeler yapılmıştır : “4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendi uyarınca, mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması mümkün bulunmaktadır.

Bu kapsamda yapılacak alımlarda, Kanunun 5 inci maddesindeki rekabet, saydamlık, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması ilkeleri ile Kanunun temel alım usullerinin gereği olarak; daha önce sözleşmeye bağlanmış asıl işin kapsam ve miktarının, idarenin ihtiyacını karşılayacak şekilde tespit edilmesi; toplam süreleri üç yılı geçmemek üzere asıl sözleşmeye dayalı olarak yapılacak alımların ise, ihtiyaca ilişkin asıl sözleşmeye bağlanan mal ve hizmet alımıyla ilgili olarak önceden öngörülmemekle birlikte ihtiyacın gereği olarak ortaya çıkmasına ve tamamlayıcı nitelikte bir alım olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Temine konu olacak mal ve hizmet alımları arasında kabul edilebilir doğal bir bağlantı bulunmalıdır.

Bu saptamaların idarelerin teknik birimlerince yapılması esas olmakla birlikte konu ile ilgili kuruluşlardan teknik yardım alınması da mümkün bulunmaktadır. İdareler ihtiyaçlarının temin edilmesinde saydamlığı, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kamu kaynaklarının verimli kullanılmasını sağlamakla yükümlüdür. Bu zorunlulukların idarece saptanması durumunda, yapılacak alımlarda; ihale komisyonu kurma ve 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilecektir. İdare ile yüklenici (ilk alım yapılan gerçek ve tüzel kişi) arasında asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek sözleşmelerin süreleri 3 yılı geçmeyecektir.

İhtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması, kamu kaynaklarının verimli şekilde kullanması için 4734 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak ihale usulünün belirlenmesine ve ihale dokümanında yapılacak düzenlemelere ilişkin yetki ve sorumluluk idarelerin takdirinde bulunduğu; ihtiyaçların 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendi kapsamında temini için, alımı gerçekleştirilecek mal ve hizmetin, mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanmasının zorunlu olduğunun idarelerin teknik birimlerince ya da ilgili kuruluşlardan teknik yardım alınarak saptanması gerekmektedir.

Yukarıdaki esaslar çerçevesinde; alınacak mal veya hizmetin mevcut ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyum ve standardizasyonunun sağlanmasının zorunlu olduğu idarelerin teknik birimlerince ya da ilgili kuruluşlardan teknik yardım alınarak saptanması halinde, bu mal ve hizmetler ilk alım yapılan gerçek ya da tüzel kişiden 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendi kapsamında alınabilir.

İdareler 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (c) bendinin uygulamasında, 4734 Sayılı Kanun'un 22 nci Maddesinin (a), (b), (c) Bentleri Kapsamında Tek Kaynaktan Temin Edilen Mallara/Hizmetlere İlişkin Formu (KİK026.0/M-H) kullanacaklardır."Hükmü yer almaktadır.

Tebliğ ile 22 nci maddenin (a), (b) ve (c) bentleri kapsamında yapılacak mal ve hizmet alımlarında kullanılmak üzere bir standart form öngörülmüştür. Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyum ve standardizasyonun sağlanması için ihtiyacın ilk alım yapılan kişiden karşılanması hususundaki zorunluluğun tespiti ve yapılacak fiyat araştırmasının söz konusu formda yer alan düzenlemeler çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekir.

Tebliğde de ifade edildiği gibi, mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyum ve standardizasyon zorunluluğunun tespiti teknik bir iş olduğundan bu yöndeki tespit ve değerlendirmelerin idarelerin teknik birimlerince veya bu konuda uzman başka kuruluşlarca yapılmasında zaruret vardır. Bu çerçevede, uzman kişi veya kuruluşlar, alımı yapılacak mal veya hizmetin idarede mevcut olan ve halen kullanılan mal, ekipman, teknoloji veya hizmetler için gerekli olduğu, bunların ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden temin edilmesinde uyum ve standardizasyon açısından teknik zorunluluk bulunduğu hususlarını tespit etmelidir. Bu tespitlerin yapılamadığı, ihtiyacın, uyum ve standardizasyon sorunu yaşanmaksızın başka gerçek veya tüzel kişilerden teminin mümkün olduğu durumlarda, 22/c kapsamında alım yapılamayacak, ihale usulleri kullanılmak suretiyle alım gerçekleştirilecektir.

3.4. 4734 Sayılı Kanunun 22 nci Maddesinin (d) Bendi Gereğince İhtiyaçların Temini (22/d)

Konuya ilişkin olarak, 09.01.2009 tarih ve 27105 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin Birinci Bölümünün (XIX-E) bendinde aşağıdaki belirlemeler yapılmıştır : “İdarelerin 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendinde belirtilen ve Kamu İhale Kurumunca güncellenen tutarı aşmayan mal ve hizmet alımları ve yapım işleri ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin mal ve hizmetlerin temin edilmesi mümkün bulunmaktadır. İşin niteliğine göre idareler bu bende göre yapacakları günlük ve küçük ölçekli alımlar için genel bir onay belgesi düzenleyebilecekleri gibi, her bir alım için de onay belgesi düzenleyebilirler. Ayrıca ilgili mevzuatı çerçevesinde düzenlenmesi gerekli olan harcama belgeleri onay belgesine eklenir.

Ancak bu bent kapsamında gerçekleştirilecek yapım işlerinde fiyat araştırmasının, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde belirlenen yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin esas ve usullere göre yapılması zorunludur.

Bu bentte belirlenen parasal limitlere bağlı olarak yapılacak ihtiyaç teminlerinde, piyasada yapılan fiyat araştırması sonucunda öngörülen parasal limitin aşılacağına tespit edilmesi halinde, ihtiyacın Kanunun ilgili hükümlerine göre ihale yoluyla temin edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, 4734 sayılı Kanunun 19 uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanunun 22 nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanunun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gereklidir.” Hükmü yer almaktadır.

Doğrudan teminin konusunu oluşturan ihtiyaçlardan sadece 22 nci maddenin (d) bendi uygulaması parasal limite tabi olup, diğer bentler için parasal bir limit öngörülmemiştir. Söz konusu tutara KDV dahil değildir. Bu şekilde yapılacak alımlarda ihtiyacın karşılığı olarak ödenecek KDV hariç bedelin Kanunun öngördüğü parasal limiti aşp aşmadığına bakılır.

4. Doğrudan Teminde Şartname ve Sözleşme Düzenlenmesi

Doğrudan temin uygulamasında şartname ve sözleşme düzenlenmesi idarenin takdirinde bir husus olmakla birlikte özellikle süreli alımlarda, bir başka ifadeyle işin gerçekleştirilmesinin belli bir süreye bağlı olduğu mal, hizmet veya yapım işlerinde sözleşme düzenlenmesi gerekir.

Bu husus Kamu İhale Genel Tebliğ de; “Söz konusu hükümler uyarınca anılan maddede belirtilen nitelikteki ihtiyaçların karşılanmasında kolaylık sağlanması amaçlanmış olmakla birlikte, ihtiyacın niteliğine göre, ilan yapılması, teminat alınması, ihale komisyonu kurulması, isteklilerde belirli yeterlik kriterlerinin aranması ile şartname ve sözleşme düzenlenmesi gibi hususlar idarelerin takdirindedir.

Bu madde kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanması zorunlu olup bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılması idarelerin takdirindedir. Buna karşılık, 22 nci maddenin (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda ise madde metninde belirtildiği üzere sözleşme yapılması zorunludur.” Şeklinde düzenleme altına alınmıştır. Yine bu tür alımlarda idare sadece sözleşme düzenleyebileceği gibi idari ve teknik şartnameler de hazırlayabilecek ve bunları sözleşmenin bir parçası olarak kullanabilecektir.

Şartname ve sözleşme düzenlenecek hallerde;

a) Uygulama Yönetmelikleri ekinde yer alan Tip Sözleşme ve Tip Şartnamelerin kullanılma zorunluluğu,

b) 4734 sayılı Kanunun 27 nci maddesinde düzenlenen idari şartnamede bulunması zorunlu hususlara uyma zorunluluğu,

c) 4735 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde düzenlenen sözleşmede bulunması zorunlu hususlara uyma zorunluluğu, olmaksızın işin niteliğine göre; sözleşmenin konusunu, bedelini, süresini, tarafların hak ve yükümlülüklerini belirleyen bir sözleşme metni kullanılabilir.

5. Doğrudan Teminde İlan

22 nci maddenin ilk fıkrasında ihtiyaçların doğrudan temin yöntemiyle karşılanması sürecinde ilân yapılması ve teminat alınması zorunluluğunun bulunmadığı ifade edilmektedir. İlan ve teminat konusunda getirilen hüküm bir ihtiyarılık ifade ettiğinden bu yöntemin uygulandığı hallerde de idare isterse ilan yapabilecektir. İlan yapılan hallerde Kanunun ilan süresi, şekli ve içeriği konusunda getirdiği zorunluluk hükümlerine uyulmaksızın idarenin insiyatifi ve takdiri doğrultusunda işlem yapılması mümkündür.

6. Doğrudan Teminde Teminat

Teminat alınıp alınmaması hususu da tümüyle idarenin takdirine bağlıdır. İdare hiç teminat almayabileceği gibi, geçici ve kesin teminatı birlikte veya sadece geçici veya sadece kesin teminat da alabilecektir.

Ancak işin ifasının belli bir süreye ihtiyaç gösterdiği ve bu nedenle de tarafların hak ve yükümlülüklerini bir sözleşme kapsamında hüküm altına aldıkları durumlarda, idarenin, yüklenicinin sözleşmeye uygun davranmasını sağlamak ve sözleşme hükümlerini belli ölçüde güvence altına almak amacıyla teminat almasında yarar vardır. Fakat bu husus tümüyle idarenin takdirinde bulunduğu gibi, işin tedarik sürecinin idarenin teminat istemesine imkan vermediği durumlarda da işin doğası gereği teminat alınamayacaktır.

7. Doğrudan Teminde İhale Komisyonu Kurulması

Maddenin son fıkrasında doğrudan temin yönteminin kullanıldığı durumlarda ihale komisyonu kurulmasının zorunlu olmadığı ifade edilmekte, ihale yetkilince görevlendirilecek kişi veya kişilerce piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyacın temin edilebileceği belirtilmektedir. Bu hüküm de ilan, yeterlik, teminat hususlarında olduğu gibi idareye ihtiyarılık bırakan bir düzenleme olduğundan idare isterse işin niteliğine göre ihale komisyonu kurarak da ihtiyacı temin edebilecektir. Bu tür durumlarda, kurulan komisyon, doğrudan temin yönteminin doğasına uygun şekilde, maddenin son fıkrasında belirtilen piyasa fiyat araştırmasını yapacak ve en uygun fiyat üzerinden ihtiyacın teminini sağlayacaktır.

Yasal bir zorunluluk olmamakla birlikte, özellikle 22 nci maddenin (d) bendi dışında kalan ve doğrudan temin konusunu oluşturan ihtiyacın büyük ölçekli ve/veya nitelikli bir alım yapılmasını gerektirdiği durumlarda, alımın bir komisyon marifetiyle gerçekleştirilmesinde yarar vardır. Zira bu tür durumlarda, görevlendirilecek kişilerin bir ekip çalışması yürütmeleri ve temin sürecinde belli kararları almaları gerekecek, toplanma ve karar verme sürecinde izlenecek usul önem arz edecektir. Bu nedenle, alımın niteliğinin gerektirdiği hallerde Kanunun 6 ncı maddesinde teşekkül şekli ve karar alma süreci belirlenmiş olan bir komisyonun kurulmasında ve kurulan komisyonun da söz konusu maddede belirlenen şekilde karar almasında fayda bulunmaktadır.

8. Piyasa Fiyat Araştırmasında Yöntem ve Esaslar

Kanunda fiyat araştırmasının şekil, yöntem ve esaslarıyla ilgili her hangi bir belirleme yapılmamıştır. Konuya ilişkin olarak 22 nci maddenin son fıkrasında, maddenin farklı durumları düzenleyen bütün bentleri için geçerli olmak üzere; “...ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir” denilmektedir.

Kanunun “piyasada fiyat araştırması” yapılmasına vurgu yapan düzenlemesinden, bu şekilde temin edilecek ihtiyacın gerçek piyasa rayiçlerine uygunluğunun sağlanmasının zorunlu olduğu, bunu sağlamaya yönelik olarak, görevli kişi veya kişilerce gerekli her türlü piyasa fiyat araştırmasının yapılması gerektiği sonucunu çıkartmak mümkündür.

Görevli kişilerce gerçekleştirilecek piyasa fiyat araştırmasının sağlıklı, gerçekçi ve kanıtlanabilir şekilde yapılması iki açıdan önem arz etmektedir. Öncelikle, bu şekilde gerçekleştirilecek bir alım süreci katılıma ve rekabete açık bir süreç değildir. Zira, ihale usulleri çerçevesinde yapılacak alımlarda ekonomik açıdan en avantajlı fiyatın oluşması konusunda temel belirleyici faktör isteklilerce verilen teklifler iken, doğrudan teminde temel belirleyici faktör idarece yapılan piyasa fiyat araştırmasıdır. Bir başka ifadeyle, ihale usullerine göre yapılacak alımlarda idarenin temel görevi katılımı ve rekabeti artırmak iken (bu şartların olduğu her durumda zaten uygun fiyat sağlanacaktır), doğrudan teminde temel görevi sağlıklı piyasa araştırması yaparak, ihtiyacı olan alımı gerçek piyasa değerlerine uygun yapabilmektir. Böylece idare, doğrudan teminin doğasından kaynaklanan zafiyetleri ve rekabetsiz bir ortamın kendisine yükleyebileceği riski fiyat araştırması yapmak suretiyle en aza indirebilmektedir. Bu nedenle görevli kişi veya kişilerce yapılacak piyasa araştırmasının sağlıklı ve gerçekçi tespitlere dayanması muhtemel idare zararlarının önlenmesi açısından önemlidir.

Fiyat araştırmasının önemiyle ilgili bir diğer husus, bu sürece katılan kamu görevlilerinin sorumlulukları ve yapılan işlemlerin uygunluğunun kanıtlanabilirliğiyle ilgilidir. Zira, kamu alımları sisteminde idarenin sağlamaya çalıştığı en önemli sonuç uygun malın uygun fiyatla alınmasıdır. Bu sonucun sağlanmasına ilişkin sorumluluk ise, tümüyle, idare adına bu sürece katılan kamu görevlilerine aittir. Bu nedenle piyasa fiyat araştırmasına yönelik çalışmaların somut, hesap edilebilir ve dayanaklarıyla birlikte kanıtlanabilir olması gereklidir.

Piyasa fiyat araştırmasında belli sayıda veya belli yerlerden (Belediye, Ticaret ve/veya Sanayi Odası gibi) yazılı fiyat sorulması gibi bir zorunluluk yoktur. Bu husus fiyat araştırması yapan görevlilerinin takdirindedir. Ancak yeterli piyasa araştırması yapıldığına yönelik tevsik keyfiyeti bakımından, ticari hayatın gereklerine de uygun olarak, alımı yapılacak malın varsa yetkili satıcı veya bayilerinden, üreticilerinden, satıcılarından fiyat sorulmalı ve başvuru kaynakları piyasa fiyat araştırması tutanağına yazılmalıdır.

9. Sözleşme Yapılan Haller ve Sözleşmede Bulunması Zorunlu Hususlar

İdarenin takdiri doğrultusunda sözleşme yapılan hallerde 4735 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde belirtilen hususlara uyma zorunluluğu bulunmaksızın, idarece işin niteliğine göre düzenlenecek; sözleşmenin konusunu, bedelini, süresini, tarafların hak ve yükümlülüklerini belirleyen sözleşme metinlerinin kullanılması mümkündür.

10. Doğrudan Teminde Damga Vergisi

Kanunun 22 nci maddesinde düzenlenmiş olan doğrudan temin, 4734 sayılı Kanunda 4964 sayılı Kanunla yapılan ve 15 Ağustos 2003 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikle ihale usulü olmaktan çıkartılmış ve özel bir temin şekli olarak 22 nci maddede tariflenmiştir.

Söz konusu madde hükmüne göre, doğrudan temin yönteminde; ilan yapma, teminat alma, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilmektedir. Ancak, işin mahiyeti gereği idarenin takdiri doğrultusunda maddede zorunlu olmadığı belirtilen işlemlerden biri, bir kaç veya tamamının yapılması da mümkün bulunmaktadır.

Genel çerçevesini ifade ettiğim doğrudan temin sürecindeki iş ve işlemler damga vergisi mükellefiyeti açısından değerlendirildiğinde ise;

a) Piyasa fiyat araştırması sonucu düzenlenen tutanağın veya alım olurunun binde 4,5 oranında damga vergisine tabi olup olmadığı,

b) Sözleşme düzenlenmediği durumlarda faturanın sözleşme yerine geçip geçmeyeceği ve fatura tutarı üzerinden binde 7,5 oranında damga vergisi tahsil edilip edilmeyeceği, hususlarında idarelerce duraksamaya düşüldüğü ve farklı uygulamalar gerçekleştirildiği görülmektedir. Tebliğde ise, binde 4,5 oranında ihale damga vergisinin doğması için doğrudan teminle yapılacak alımlarda ihale komisyonu kurulması ve kurulan komisyonca ihale kararı alınması gerektiği ifade edilmekte, ihale komisyonu kurularak bir ihale kararının alınmaması halinde ise damga vergisi aranmayacağı belirtilmektedir.

Tebliğde damga vergisinin doğması için ihale komisyonu kurulması ve ihale kararı alınmasından söz edildiğine göre, konunun değerlendirilmesinde ve ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesinde 4734 sayılı Kanunun anılan kavramlara yüklediği anlama bakmak gerekecektir.

İhale komisyonunun sayı ve nitelik olarak oluşum biçimi Kanunun 6 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Kanun 4 üncü maddesinde ise ihale, Kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemler, olarak tarif edilmiştir.

Esasen doğrudan temin sürecinde ihale komisyonu kurulsa dahi bu komisyonca alınan kararı 4734 sayılı Kanunun ihale tanımına uygun bir ihale kararı şeklinde anlamak mümkün görülmemekle birlikte, Kanunun 22 nci maddesinde bu yöntemle yapılacak alımlarda da ihale komisyonu kurulabileceği belirtildiğine göre kurulan komisyonunun yaptığı piyasa araştırması sonucunda uygun gördüğü kişiden alım yapılmasına yönelik verdiği kararı bir "satın alma kararı" olarak değerlendirmek mümkündür.

Bu tespitler çerçevesinde, Tebliğ ve Kanun hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Kanunun 6 ncı maddesine uygun bir ihale komisyonunun kurulduğu ve bu komisyonunun yaptığı piyasa araştırması sonucunda uygun gördüğü kişiden alım yapılmasına yönelik bir karar aldığı ve bu kararın ihale yetkilisince onaylandığı durumlarda binde 4,5 oranında damga vergisinin doğduğu şeklinde bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

Kanunun 6 ncı maddesine uygun bir ihale komisyonunun kurulmadığı, bir veya birden fazla kişi görevlendirilerek yapılan piyasa araştırması sonucunda düzenlenen ve ihale yetkilisince onaylanan piyasa fiyat araştırma tutanağına dayalı olarak yapılan alımlarda ise, binde 4,5 oranında damga vergisi hesaplanmasına gerek bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Uygulamanın sözleşme damga vergisi boyutuyla ilgili olarak ise fazlaca tereddüt bulunmamaktadır. 4734 sayılı Kanunun 22 nci maddesinde 4964 sayılı Kanunla yapılan değişiklik sonucu doğrudan temin uygulamasında sözleşme yapma zorunluluğu ortadan

kaldırılmış ve bu husus tümüyle idarelerin takdirine bırakılmıştır. İdare, isterse sözleşme düzenleyebilecek veya düzenlemeyebilecektir. Böylece mevcut düzenlemeler çerçevesinde konu değerlendirildiğinde;

a) Doğrudan temin sürecinde, format veya içeriğine bakılmaksızın, tarafların imzasını taşıyan bir sözleşme düzenlendiğinde, 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun I-1/a fıkrasına göre sözleşme bedeli üzerinde (KDV hariç) binde 7,5 oranında damga vergisi tahsil edilmesi gerekmektedir.

b) Sözleşme düzenlenmeyen durumlarda ise, sözleşme damga vergisi doğmayacağından, binde 7,5 oranında damga vergisi tahsil edilmesi veya faturanın sözleşme addedilmesi söz konusu olmayacaktır.

11. Sözleşme Yapılan Hallerde Kamu İhale Kurumu Payı

4734 sayılı Kanununun 53 üncü maddesinin (j) bendinin (1) no'lu alt bendinde; "Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere ilişkin düzenlenecek sözleşmelerden, bedeli 220.502.TL (ikiyüzyirmibinbeşyüzyirmi) Türk Lirasını aşanlar için yükleniciden tahsil edilecek sözleşme bedelinin onbinde beşi." Kurum gelirlerinden sayılmıştır. Söz konusu bent hükmünde açıkça "Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere ilişkin düzenlenecek sözleşmelerden..." Kurum payı tahsil edileceği belirtildiğinden, bir ihalenin söz konusu olmadığı doğrudan teminde, yapılacak sözleşmelerden Kurum payı tahsil edilmeyecektir.

12. Doğrudan Teminde İş Artışı

4735 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde; "Mal ve hizmet alımlarıyla yapım sözleşmelerinde, öngörülemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması,

şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir." Hükmü yer almaktadır.

Mal alımları için özetleyecek olursak;

a) Birim fiyat teklifi ile ihaleye çıkmış olmalı,

b) Sözleşmeye esas proje içinde kalınmalı,

c) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılması teknik veya ekonomik olarak mümkün olmamalı,

d) İş artışı, parasal rakam olarak sözleşme bedelinin %20 sini aşmamalıdır.

Kanunun yukarıda zikredilen maddesinde iş artışı, 4 şartın tamamının birlikte gerçekleşmesi halinde mümkündür. Doğrudan teminde iş artışı olmayacağı açıktır.

13. Doğrudan Teminde Fiyat Farkı

Doğrudan temin yönetimi 4964 Sayılı Kanunun 12 inci maddesi ile ihale usulü olmaktan çıkarılmıştır. Yapım işi ve hizmet alımı Fiyat Farkı Kararnamelerinin “Kapsam” başlıklı maddelerine göre, Esasların ihale usulüyle yapılan yapım işi ve hizmet alımlarında uygulanması mümkündür. Mal alımlarına ilişkin Fiyat Farkı Kararnamesinin “Kapsam” başlıklı maddesinde ise, “ihale” kelimesi kullanılmamakla birlikte, Esasların 4735 sayılı Kanuna göre sözleşmeye bağlanan mal alımlarını kapsadığı belirtilmiştir. 4735 sayılı Kanunun “Kapsam” başlıklı maddesinde ise, “Bu Kanun, Kamu İhale Kanununa tabi kurum ve kuruluşlar tarafından söz konusu kanun hükümlerine göre yapılan ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmeleri kapsar.” Hükümü yer aldığından, Esaslar ihale usulüyle yapılan mal alımlarında uygulanabilecektir.

Dolayısıyla, gerek 4735 sayılı Kanun gerekse fiyat farkı kararnameleri sadece ihaleleri kapsadığından, doğrudan temin yöntemiyle yapılan mal ve hizmet alımlarıyla yapım işlerinde Kararnamelerin uygulama imkânı bulunmamaktadır.

14. Doğrudan Teminde İş Deneyim Belgesi

İş deneyim belgeleri, bir taahhüt kapsamında 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara yönelik gerçekleştirilen mal tedariklerinde isteklinin başvurusu üzerine, taahhüdün gerçekleştirildiği idare tarafından düzenlenir. İş deneyim belgesi; yazılı bir sözleşmeye bağlı olarak 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara taahhüt edilen işlerde, tek sözleşme esas alınarak ilgilinin mesleki tecrübesini tevsik amacıyla düzenlenir.

Belgenin düzenlenmesi için, söz konusu taahhüdün bir “ihale” kapsamında gerçekleştirilmiş olması şartı mevzuatımızda bulunmamaktadır. Dolayısıyla bir ihale olmamakla birlikte doğrudan temin usulünün herhangi bir türü/şekli ile gerçekleştirilen işler karşılığında da, iş deneyim belgesi düzenlenmesi mümkündür; tek şart bir sözleşmenin düzenlenmiş olmasıdır.

15. 4734 Sayılı Kanunu 62’inci Maddesinin (ı) Bendindeki % 10 Limitinin Uygulanması

Kanunu 62’inci Maddesinin (ı) Bendinde “Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10’unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.” Hükümü yer almaktadır.

Kanunun 21 inci maddesinin (f) bendi ve 22 inci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçlarını temin etmek isteyen kurum ve kuruluşlar, yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarını dikkate alacaklardır. Kurum ve kuruluşlar, mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı % 10 oranı hesaplayacaklardır. Burada önemli olan husus, ilgili veya bağlı birimlerin değil kurum veya kuruluşun bütçelerine bu amaçlar ile ilgili konulmuş toplam ödeneklerin % 10 unun aşılmamasıdır.

16. Doğrudan Temin ile İlgili Diğer Hükümler

a) Kanunun 58 inci maddesine göre ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilebilmesi mümkün değildir.

b) Yapılan alımlarda ortaya çıkan fiil veya davranışların Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil etmesi; bu fiil veya davranışlar için ceza sorumluluğuna ilişkin hükümlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

c) Doğrudan Teminle yapılan hizmet alımlarında da Asgari İşçilik maliyetleri göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

d) Doğrudan temin yoluyla alımların yapılmasından itibaren en geç bir ay içerisinde “Doğrudan Temin Kayıt ve Bilgi Formu” tanzim edilerek Kamu İhale Kurumuna gönderilmesi gerekmektedir (internet yoluyla gönderilmesi mümkündür).

e) Her bir alım için ihale kayıt numarası alınmayacak, sadece alımın yapılmasından itibaren bir ay içerisindeki diğer alımları da içerecek şekilde Form tanzim edilmesi gerekmektedir.

17. Sonuç ve Değerlendirme

Cumhuriyet ile birlikte ülkemizde, kamu kurum ve kuruluşların ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak çıkarılan ilk kanun, 22.04.1925 gün ve 661 sayılı Müzayede, Münakasa ve İhale Kanunu olmuştur. Daha sonra 02.06.1934 gün ve 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ve bilahare 08.09.1983 gün ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çıkarılmıştır. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunları, 01.01.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe girmek üzere çıkarılmıştır. Bütün bu Kanunların temelinde, Devlet ihtiyaçlarının en uygun şartlarla ve zamanlarda, açıklık ve rekabet ilkelerinin gözetilerek karşılanması bulunmaktadır.

4734 sayılı Kanunun 22 inci maddesinin, kanununa konulmasındaki amacı idarenin acil ihtiyaçlarını karşılamak ve özelliğinden dolayı temin edilmesi güç olan ihtiyaçlarını zamanında karşılamaktır. 4734 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde 4964 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle de “doğrudan temin” ihale usulleri arasından çıkarılmıştır.

Kamu İhale Kanununun amacı kamu kaynağının etkili, verimli ve ekonomik olarak kullanılmasıdır. Kıt olan ülkemizin kaynakları doğrudan temin usulüyle israf edilmemesine dikkat edilmesi gerekmektedir.